

Verslag openbare digitale vergadering commissie Samenleving 13 oktober 2020

Aanvang	19.30 uur
Plaats	Digitale omgeving (Skypevergadering)
Aanwezig	de voorzitter: G. van der Rhee de leden: CU-SGP: J. Tuinman, E.C. Moerman-Vreugdenhil CDA: J. Grotenhuis-van der Horst, A.R. Kasteel VVD: G.J. Hardam-Postma, P. Oosterhof GBP: W. Boeve, J.W.J. van Ommen PvdA: I. Dijkstra, G. Vijge-Koning D66/GL: D.J. Landman-Kok, A. van Dijk-Bruins het college: de wethouders H.J. Berkhoff en Y. Çegerek de griffie: J. Kok, M. van der Veer ambtelijke ondersteuning: B. Bessels
Afwezig met kennisgeving	W.I. Meijer, B. van Zuthem

5

Algemeen

1. Opening en mededelingen

- 10 - De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur en heet iedereen hartelijk welkom, ook de inwoners van Heerde die via de live verbinding van de lokale omroep RTV794 meekijken en -luisteren.
- 15 - Ik, Gert van der Rhee ben vandaag uw voorzitter. Het voorzitterschap van de raadscommissie Ruimte (gisteren) en de raadscommissie Samenleving (vanavond 13 oktober) is omgewisseld. Stephan Nienhuis is vanavond verhinderd en daarom heeft hij gisteren de vergadering voorgezeten.
- 20 - De raadscommissievergadering wordt als gevolg van de recente ontwikkelingen rond het coronavirus weer digitaal gehouden. In verband met de afgekondigde noodmaatregelen is besloten als plaats van de vergadering deze digitale omgeving (Skypevergadering) aan te wijzen.
- Aan de leden een oproep om zo kort en bondig mogelijk inbreng te hebben, zodat we efficiënt door de agenda kunnen lopen.

2. Melding van sprekers bij agendapunten en vaststelling agenda

- 25 - De heer Eppie Klein, Schoolleider – Bestuurder van het Sprengen College heeft zich aangemeld om in te spreken bij agendapunt 6 Voorbereidingskrediet Sprengen College.
- Een vertegenwoordiging van de rekenkamercommissie Heerde zal bij agendapunt 5 Onderzoek geldstromen sociaal domein aanwezig zijn voor het geven van een korte toelichting en het beantwoorden van vragen.
- 30 - De voorzitter roept de ingelogde deelnemers per persoon op, om zich te vergewissen dat de raads- en commissieleden daadwerkelijk aanwezig zijn en dat het quorum aanwezig is. De voorzitter constateert dat het quorum aanwezig is.
- De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst met aandachtspunten, toezeggingenlijst, bestuursagenda en motie-overzicht

3.1 Aandachtspuntenlijst Samenleving

- 35 Mevrouw Vijge: Het valt op dat de eerste 3 punten de einddatum zijn gepasseerd. Kunnen de portefeuillehouders hier iets over zeggen? De heer Tuinman, mevrouw Landman en mevrouw

Grotenhuis hebben dezelfde vraag. Wethouder Berkhoff: Het eerste punt heeft uitstel gekregen en we hopen gauw met een nieuwe datum te komen. In het kader van de begrotingsbehandelingen komt er binnenkort een stuk over het beheer van onze gebouwen, ook over De Heerd. In eerste instantie wordt dat een ARI. Het 3^e punt kan van de lijst, omdat daar inmiddels een besluit over is genomen. Punt 4 heeft nog een paar dagen de tijd, maar ook daar moet u rekening houden met een aantal dagen vertraging. Mevrouw Landman: De data kunnen toch makkelijk worden aangepast? Als dat gebeurt, met daarbij een motivatie, zijn we tevreden. Wethouder Berkhoff: Dat is een terechte opmerking. Voorzitter: Het college komt richting de vergadering met een actualisatie van data.

3.2 Toezeggingenlijst

De heer Tuinman, mevrouw Vijge en mevrouw Landman hebben bij de toezeggingenlijst dezelfde opmerking als bij de aandachtspuntenlijst. Voorzitter: Dezelfde opmerking over actualisatie geldt ook voor deze lijst. Wethouder Cegerek: Er zijn enkele agendapunten waarvan de datum moet veranderen. Een aantal daarvan heeft te maken met waarneming vanwege de bestuurswisseling, maar ook met corona. We zullen goed naar deze lijst kijken, de data actualiseren en de motivatie daarbij vermelden. Mevrouw Landman: Niet alles heeft met corona te maken. We werken gewoon door, maar het valt me op dat het steeds maar gewoon zo blijft staan. Ik vind het jammer dat we hier iedere keer op terug moeten komen. Voorzitter: Commissiebreed bestaat de behoefte aan een actuele lijst. We hebben alle begrip als iets doorschuift, maar de lijst moet zijn aangepast als hij bij de commissie komt. Het college doet hier haar best voor.

3.3 Bestuursagenda

Er zijn geen vragen of opmerkingen.

3.4 Motie-overzicht

Er zijn geen vragen of opmerkingen.

4. Spreekrecht publieke tribune over punten die niet op de agenda staan

Er hebben zich geen sprekers gemeld.

Raadsvoorstellen Samenleving

5. Onderzoek "Geldstromen Sociaal Domein"

Introductie onderwerp: De rekenkamercommissie gemeente Heerde heeft een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de geldstromen in het sociaal domein en de eventuele financiële risico's die de gemeente Heerde loopt bij de uitvoering van taken in het sociaal domein. Met voorliggend voorstel wordt het onderzoeksrapport en de daarin opgenomen conclusies en aanbevelingen ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

De rekenkamercommissie stelt de raad voor:

1. kennis te nemen van het onderzoek "Geldstromen sociaal domein";
2. in te stemmen met de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie Heerde;
3. het college te verzoeken:
 - a. binnen 3 maanden na behandeling van het onderzoeksrapport in de gemeenteraad de raad te informeren over de aanpak en implementatie van de aanbevelingen;
 - b. de raad jaarlijks te rapporteren over de stand van zaken van de implementatie van de aanbevelingen.

Het voorstel ligt nu eerst ter bespreking in de commissie voor.

Mevrouw Corine Sluiter (voorzitter van de Rekenkamercommissie) en de heer Bert Lokhorst (extern lid/onderzoeker) van de rekenkamercommissie Heerde zijn bij dit agendapunt online aanwezig en geven een korte toelichting op de bevindingen van de rekenkamercommissie in dit onderzoek.

Toelichting rekenkamercommissie

Mevrouw Sluiter: Ik ben blij dat wij vanavond het rapport aan u kunnen aanbieden, zij het met behoorlijk wat vertraging. In opdracht van de rekenkamercommissie, maar op verzoek van de gemeenteraad is onderzoek gedaan naar de geldstromen in het sociaal domein om zicht te krijgen op de geldstromen en sturingsmogelijkheden bij de uitvoering van dit onderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd door Bert Lokhorst, één van onze externe leden. Hij heeft hier veel tijd en energie in gestopt. Hij zal een toelichting geven en kan wellicht vragen beantwoorden. We hopen op kritische en mooie opmerkingen van uw zijde.

De heer Lokhorst: Het onderzoek wat betreft de financiële data betrof het jaar 2018. Voor dat jaar waren de data beschikbaar. Voor 2019 was dat nog niet het geval, deze data waren pas in juli beschikbaar. Waar mogelijk hebben we in de tekst aangegeven wat er in 2019 voor veranderingen op Heerde afkwamen die relevant waren voor de geldstromen en de risico's. We hebben hier dus zoveel mogelijk naar gekeken, maar we hebben dit niet in detail kunnen meenemen. Aan een deel van onze aanbevelingen is het laatste jaar al door de gemeente gewerkt. Dat betreft bijvoorbeeld het voorleggen van verschillende scenario's bij de besluitvorming over de inrichting van de toegang tot het sociaal domein. Ook zien we een gestage verbetering van de informatievoorziening in het sociaal domein. Misschien nog niet helemaal goed, maar wel een stuk beter dan het was.

Wat zijn onze belangrijkste bevindingen? Allereerst dat de gemeente wel op allerlei manieren van de monitoring, samenwerking met andere gemeenten, de inzet van verschillende financiële relaties met uitvoeringsorganisaties en specifieke beleidsmaatregelen grip probeert te houden op de uitgaven. In de beschouwde periode, 2018 dus, was dit ook als succesvol te beschouwen, zeker als we het met veel andere gemeenten vergelijken, die soms tegen enorme tekorten aanliepen in het sociaal domein. Uit onze verkenning blijkt niet alleen dat er behoorlijk wat kwetsbaarheid zit aan de uitgavenkant, waardoor je als gemeente nooit helemaal in control kunt zijn. Te denken valt hierbij aan de financiële tegenvaller die bij de jaarrekening in 2019 naar voren kwam bij de Jeugdzorg, bij de invoering van het abonnementstarief in de WMO. Dergelijke tegenvallers zullen zich ook in de nabije toekomst voordoen, hoewel het gebruik van voorzieningen en ontwikkelingen in het landelijk beleid zich moeilijk laten voorspellen. In deze tijd van corona is dat eens en te meer duidelijk. Dit zal bijvoorbeeld een enorme impact hebben op de populatie die in de Participatiewet terecht zal komen. Onze aanbeveling om te bezien of het instellen van een egaliseringsreserve wenselijk is, haakt daar op in. Het is een gegeven dat er fluctuaties zijn aan de inkomstenkant en aan de uitgavenkant. Het lijkt ons verstandig daar op één of andere manier in de reservesfeer rekening mee te houden. Aan de inkomstenkant is de voorspelbaarheid wat groter. Het rijk werkt met een vaste set van variabelen voor het vaststellen van de algemene uitkering, waar inmiddels ook de decentralisatieuitkeringen in zijn opgenomen. Op die variabelen heeft de gemeente geen enkele invloed, ze worden landelijk vastgesteld en gelden voor alle gemeenten. Op de scores der variabelen, bijvoorbeeld het aantal jongeren of ouderen, het aantal bijstandsgerechtigden, of de oppervlakte van de gemeente heeft de gemeente hooguit enige invloed. Komend jaar wordt een spannend jaar, omdat het toedelingssysteem wordt herzien, waarbij het de verwachting is dat de kleinere gemeenten erbij in zullen schieten. Dat is een aandachtspunt, want de algemene uitkering is toch het allergrootste deel van de inkomsten van de gemeenten. Of dat grote of kleine wijzigingen zijn, weten we op dit nog moment niet. Wel hebben we gezien dat dit negatieve gevolgen voor kleinere gemeenten kan hebben. In het onderzoek hebben we uw commissie Samenleving geraadpleegd en bevraagd op haar informatiepositie en kaderstellende en controlerende taken. De reden voor dit onderzoek lag in het gegeven dat u uw informatiepositie inzake de geldstromen in het sociaal domein onvoldoende vond. We hebben het afgelopen jaar met veel energie gewerkt om dat in kaart te brengen. Dat was niet altijd even eenvoudig, omdat het vrij complex lag en het in de planning & controlcyclus niet altijd duidelijk is hoe de geldstromen lopen, zowel aan de inkomstenkant als in de samenwerking met ketenpartners. Dat was soms wel even zoeken en ook de sociale monitor was in dat opzicht niet altijd even behulpzaam. Inmiddels vind ik wel dat er op dit terrein een verbeteringslag heeft plaatsgevonden. Het is wat transparanter. Voor een deel komt dat doordat de toegang anders georganiseerd zou worden, waardoor er meer zicht zou zijn op de geldstroom naar de toegang in het sociaal domein. Daarnaast hebben ook de ontwikkeling van de sociale monitor en de inzet van de thema avonden sterk bijgedragen aan een verbeterde

informatievoorziening van de raad. U heeft aangegeven daarover tevreden te zijn. Tegelijk heeft u aangegeven behoefte te hebben aan een nadere uitwerking van de prestatie indicatoren waarmee de ontwikkelingen in de tijd in het sociaal domein kunnen worden gemonitord en vergeleken kunnen worden met andere gemeenten. Daarnaast heeft u aangegeven dat u ook de verantwoording van de informatie van de ketenpartners waarmee de gemeente een financiële relatie onderhoudt onvoldoende vindt en dat graag verbeterd ziet. Ook daar sluiten onze aanbevelingen op aan. Het college heeft aangegeven met u in gesprek te willen over de prestatie indicatoren. Als rekenkamercommissie zijn wij natuurlijk bereid de raad daar in te ondersteunen.

Eerste ronde

De heer Tuinman: We willen beginnen met het uitspreken van onze waardering aan allen die aan dit onderzoek hebben meegewerkt en de wijze waarop het onderzoeksrapport in zijn geheel aan de Raad wordt gepresenteerd. Het rapport is wat ons betreft overzichtelijk, wordt in begrijpelijke taal gepresenteerd en laat integraal de uitkomst zien van de onderzoeksopdracht. Hartelijk dank daarvoor. Er wordt nu aan de Raad gevraagd om kennis te nemen van het rapport, in te stemmen met de conclusies en aanbevelingen daarin en het College te verzoeken om binnen 3 maanden na de Raadsvergadering van 2 november met een plan van aanpak te komen en vervolgens de Raad jaarlijks te rapporteren over de voortgang er van.

Voorzitter, wij willen vanavond niet in detail ingaan op de inhoud van het rapport, maar willen enkele opmerkingen in het algemeen maken. De heer Lokhorst refereerde er net al aan; het onderzoek is in 2019 uitgevoerd en richt zich op het cijfermateriaal over het jaar 2018. Inmiddels zijn de cijfers over 2019 bekend en over een half jaar die van 2020. In dit verband vragen wij het College of de realiteit van dit moment in de lijn is met de conclusies en aanbevelingen in het rapport, of dat er wellicht ontwikkelingen op dit moment zijn die het rapport in een ander daglicht stellen, of op onderdelen zelfs heeft ingehaald. M.a.w. hoe actueel is het rapport nu we bijna 1,5 jaar verder zijn?

Verder stelt onze fractie vast dat een groot aantal bevindingen en conclusies in het rapport in eerdere bijeenkomsten van deze Raad in meer of mindere mate zijn besproken. Dus in die zin wordt de Raad op onderdelen bevestigd met de vermoedens die eerder zijn gedeeld met elkaar. De fractie van CU-SGP vindt het prettig dat vast te stellen.

In het bestuurlijk wederhoor van het College wordt o.a. de vinger gelegd bij de schaalgrootte van onze gemeente en de daarbij horende ambtelijke capaciteit. De vraag die wij hier als fractie bij hebben is of de ambtelijke capaciteit van invloed is op de kwantiteit en kwaliteit van het realiseren van de aanbevelingen in het rapport. M.a.w. hebben wij voldoende kundige mensen in dienst die de taken zoals die in het rapport worden aanbevolen ook daadwerkelijk kunnen uitvoeren? Zoals gezegd voorzitter, gaan we nu niet in op onderdelen van het rapport. Onze fractie heeft met instemming kennis genomen van de conclusies en aanbevelingen van de Onderzoekscommissie, het bestuurlijk wederhoor van het College hierop en als gevolg hiervan het nawoord van de Rekenkamercommissie.

Met dit rapport ligt er naar onze mening een degelijk stuk om de grip op de financiën m.b.t. het Sociaal Domein de komende tijd, waar noodzakelijk, te verbeteren. We zien dan ook uit naar de aanpak en implementatie van de aanbevelingen in het rapport door het College en wensen daarbij de betrokken ambtenaren veel wijsheid toe!

Mevrouw Van Dijk: De fractie van D66/GL heeft kennis genomen van het rapport van de rekenkamer 'Geldstromen sociaal domein'. Compliment voor de kwaliteit van het onderzoek, het levert ons als raad een aantal waardevolle aanbevelingen op voor een verbeterslag in het sociale domein. We hebben ons gefocust op de taakstellende en controlerende rol van de raad. Het raadsbesluit betreft 3 punten. D66/GL vindt het raadsvoorstel te vrijblijvend en vindt de aanbevelingen uit het rapport te complex om intern middels een werkgroep op te lossen. D66/GL heeft behoefte aan een krachtiger aanpak. We zijn van mening dat, om meer grip te krijgen op

geldstromen sociaal domein een projectmatige aanpak noodzakelijk is. Ons voorstel is (en daar willen we graag met u over discussiëren) een externe deskundige projectleider in te huren die bekend is met sturing op resultaat en samenhang in het sociaal domein. Het projectteam kan worden samengesteld uit een vertegenwoordiging van bestuur, raad en ambtenaren. Het rekenkameronderzoek is een prachtig document, dat als opdrachtformulering voor het projectteam kan dienen. Wij zijn van mening dat het benoemen van concrete, meetbare indicatoren, het bouwen van een gebruiksvriendelijk dashboard met prachtige visualisaties en het beschrijven van te behalen effecten niet eenvoudig is. Ik spreek uit ervaring. Gezocht moet worden naar een sturingsoplossing die past bij de gemeente Heerde. We zeggen vaak dat we het in Heerde anders doen, maar monitoring en benchmarking kan beter en vinden wij tot nu toe vaak onvoldoende. Wij delen dus de bevindingen van de rekenkamercommissie. De ervaring leert dat grip en sturing alleen slaagt als inhoud, organisatie en bedrijfsvoering goed op elkaar zijn afgestemd. Gelet op de complexiteit en kwetsbaarheid van de organisatie, vindt D66/GL dat er budget beschikbaar moet worden gesteld voor een projectleider, bekend met het vertalen van beleid naar concrete, meetbare indicatoren waarmee de effectiviteit en doelmatigheid van het beleid kan worden gemonitord en gestuurd wordt op samenhang. Wij zouden het raadsvoorstel dan ook graag uitgebreid zien met een punt 4; een budget beschikbaar stellen voor het starten van een pilot met een externe projectleider, bekend met sturing op resultaat en samenhang in het sociaal domein.

Mevrouw Vijge: Wat betreft de financiën heeft het onderzoek betrekking op de financiële geldstromen 2018 (zojuist ook nog benoemd door de heer Lokhorst). In het verslag, afgeleid van 2018, wordt, daar waar van toepassing en indien mogelijk, een doorkijk gegeven naar inmiddels doorgevoerde financiële veranderingen na 2018 en de veranderingen die we in 2021 te verwachten hebben aan de in- en uitgavenkant. Ook daar heeft de heer Lokhorst zojuist een nadere toelichting op gegeven.

Wat betreft onze fractie heeft de rekenkamercommissie een duidelijk beeld gegeven hoe de geldstromen lopen/hebben gelopen en wordt er terecht door het college in zijn reactie aangegeven dat de dynamiek van het sociaal domein maakt dat we wat betreft de in- en uitgaven deels zijn ingehaald door de tijd. Ook daarover hebben we de heer Lokhorst en mevrouw Sluiter zojuist iets horen zeggen. Ook positief is uit het rapport te kunnen concluderen dat de gemeente de uitgaven scherp in beeld houdt en daar ook goed in slaagt! In november 2019 is er een gesprek geweest met de raadscommissie Samenleving m.b.t. zijn informatieve positie, kaderstellende en controlerende rol. In de conclusies en aanbevelingen zie ik veel terug uit het gesprek van die avond, waar ik namens onze fractie aan heb deelgenomen.

Om onze kaderstellende, controlerende en sturende taak naar behoren te kunnen uitvoeren, is vanuit onze fractie die avond o.a. aangegeven dat:

- Wij de thema avonden sociaal domein een belangrijke informatiebron vinden. Met name de bijeenkomsten waar ook de uitvoerende partijen en ketenpartners betrokken zijn, zijn bijzonder verhelderend en waardevol wat betreft de informatievoorziening, omdat daar ook de samenhang en samenwerking goed zichtbaar wordt. Onze complimenten hiervoor hebben wij destijds ook uitgesproken. Wat ons betreft kunnen meerdere thema avonden op dergelijke wijze worden ingericht.
- Het toevoegen van prestatie-indicatoren maken dat we meer zicht hebben op wat we doen, waarom we het doen en wat we willen bereiken. En uiteraard niet te vergeten wanneer zijn we tevreden. Wat is het minimale wat we willen doen? De laatste versie van de monitor heeft ons laten zien dat we hierin mooie stappen maken, maar graag ziet onze fractie dat er meer verbinding gelegd wordt en verwezen wordt naar de verschillende onderliggende (beleids- kader)documenten.
- Ook is door onze fractie in die bijeenkomst benoemd dat we graag zouden zien dat er meerdere scenario's aan de raad worden voorgelegd, inclusief de financiële consequenties en de consequenties van een mogelijke keuze in het meerjarenperspectief. Een mooi voorbeeld hiervan is de Algemene Voorziening Schoon en Leefbaar Huis, waarin we onlangs meerdere scenario's voorgelegd hebben gekregen. Dat was een mooi voorbeeld om als raad te ondervinden dat er dan mooie gesprekken ontstaan en dat er dan echt iets te kiezen valt.

Tot slot: De fractie van de PvdA kan zich volledig vinden in de aanbevelingen die zijn gedaan, maar wil daarbij ook aangeven deels te zien dat aan een aantal aanbevelingen al geprobeerd wordt deze in uitvoering te nemen. Ook dat hebben we de heer Lokhorst zojuist horen benoemen.

Rest ons nog de rekenkamercommissie enorm te bedanken voor deze uitgebreide informatie, conclusies en aanbevelingen die dit onderzoek heeft opgeleverd. Heel veel dank hiervoor.

Mevrouw Hardam: De VVD fractie dankt de Rekenkamercommissie voor dit rapport met daarin heldere conclusies en aanbevelingen. De fractie van de VVD heeft aan het college meermalen gevraagd inzicht te krijgen in de geldstromen die omgaan in het sociaal domein en dan in het bijzonder naar de tweede subvraag: "hoe verloopt de geldstroom van de gemeente naar de uitvoeringspartners/ketenpartners en wat zijn de resultaten van die bestedingen?" Met dit rapport worden we op onze wenken bediend.

Onze vragen worden ondersteunt door enkele stellingen in het rapport.

Zo staat op blz. 11 dat de P&C cyclus documenten een beeld bieden – in ieder geval op hoofdlijnen – van de geldstromen in het sociaal domein, maar dat ze verder weinig zicht bieden op de concrete doelen die worden nagestreefd en de mate waarin ze worden gerealiseerd.

En op blz. 23 staat bij de jeugdzorg dat de eerste twee onzekerheden geen effect hebben op het financiële resultaat, maar wel de vraag oproept of de zorg waarvoor betaald is, ook daadwerkelijk geleverd is.

Voorts staat op blz. 32 dat Vérian de Algemene Voorziening Regieondersteuning niet alleen uitvoert, maar ook diverse andere partijen (onderaannemers) betreft. En dat daarbij onduidelijk is hoeveel de verschillende partijen daarvoor ontvangen. Vérian verzorgt zelf de indicatiestelling en de toegang tot de AVR. Aldus kan Vérian zelf bepalen hoe groot de eigen omzet aangaande dit product is.

Daarbij kan de kwaliteit van de geboden diensten onder druk komen te staan bij een te grote vraag. Aldus kan de gemeente de resultaten en de kwaliteit van haar bestedingen in deze niet meten.

Op blad 12 lezen wij: het beeld dat uit deze tabel naar voren komt is dat Heerde tegelijk een enigszins groene, maar vooral een relatief vergrijsde gemeente is. Dat Heerde vergrijsd is, dat wisten we al, maar wat wordt bedoeld met 'enigszins groene'?

Voor alle duidelijkheid: Als VVD vinden wij het belangrijk dat wij als gemeente onze taken doelmatig (effectief, maar ook efficiënt) uitvoeren. Er zijn dus drie dingen voor ons belangrijk:

- Doen we wat we beoogden te doen en behalen we onze beidsdoelen?
- Hebben we onze inkomsten voor korte, middellange en lange termijn scherp?
- Hebben we onze uitgaven voor korte, middellange en lange termijn scherp?

Wat wij ons in de afgelopen jaren steeds afvroegen had betrekking op de bovenstaande vragen. Het onderzoek van de Rekenkamercommissie heeft ons meer inzicht gegeven:

1. We hebben niet op alle vlakken onze inkomsten en onze uitgaven en onze doelbereiking scherp. Dat moet wel om goed sturing en richting te kunnen geven aan deze gemeente. Laten we daar wat aan doen. Het rapport van de Rekenkamercommissie geeft hier goede handvatten voor. Wat ons betreft omarmen we dit rapport als raad en college, en voeren we de aanbevelingen onverkort door: wie de schoen past trekke hem aan.

2. Het wederhoor van de gemeente verbaast ons op sommige plekken. Als wij door de oogharen naar dit onderzoek kijken, worden een aantal handvatten gegeven om zaken te verbeteren. Welke concrete acties o.b.v. de aanbevelingen pakt ons college nu op (het bestuurlijk wederhoor lezende)? Het is niet zo duidelijk.

Wij gaan ervan uit dat het college aanbeveling punt 9 uit het rekenkamerrapport voetstoots opvolgt. Hierover is niets terug te vinden in het voorstel, maar het is wel heel belangrijk. Wij zouden het op prijs stellen om over de naleving van deze laatste aanbeveling een concrete afspraak te maken.

Slotsom: Wij hebben de afgelopen periode veel onzekerheden beleefd, dat was ook de aanleiding voor het rekenkameronderzoek. Wij hebben het gevoel dat de Rekenkamer goed werk heeft geleverd. We hebben ook het gevoel dat het college – in het algemeen belang van Heerde – een stapje harder zou kunnen lopen om dit rapport te omarmen en zaken beter te maken. Beter voor de doelgroepen, beter voor de uitvoerders, beter voor ons allemaal en voor ons als raad.

De heer Van Ommen: Allereerst natuurlijk heel hartelijk dank aan de rekenkamercommissie voor het uitvoeren van dit heldere onderzoek! Dankzij uw inspanningen heeft de raad veel meer inzicht gekregen in de geldstromen binnen het sociaal domein!

Het is duidelijk dat de gemeente niet of nauwelijks kan sturen aan de inkomstenkant. Dit is natuurlijk ook niet echt verrassend. Het is daarom vooral zaak om te kijken naar de uitgavenkant, waar we gelukkig heel wat meer invloed op hebben! Het is duidelijk dat het sociaal domein veel grote onzekerheden bevat. Dit is iets wat we ook al wel wisten, maar het is goed om te lezen dat de rekenkamercommissie na een gedegen onderzoek tot dezelfde conclusie komt. Dit betekent dat we als raad soms moeten accepteren dat er zich financiële tegenvallers kunnen voordoen waar we onmogelijk op voorbereid kunnen zijn. Wel moeten we er voor waken om dit te makkelijk als excuus te gebruiken. En dat is iets wat wij als GBP Heerde de afgelopen jaren te vaak hebben zien gebeuren.

Uit de cijfers en tabellen die in het onderzoek zijn opgenomen is duidelijk te zien dat wij als Heerde op sommige punten “pech” hebben met bijvoorbeeld onze demografische samenstelling. We zijn een vergrijzende gemeente en dit brengt kosten met zich mee. Wat wij opvallend vonden is dat in Heerde relatief weinig mensen gebruik maken van een maatwerkvoorziening binnen de WMO. Heeft het college hier een verklaring voor?

Goed dat in het onderzoek ook een hoofdstuk gewijd is aan de ontwikkelingen die op ons af gaan komen. Laten we deze (in sommige gevallen) waarschuwingen ter harte nemen en dit lijstje een prominente plek geven bij alle beslissingen die we moeten gaan nemen in de komende tijd. Zorgelijk is dat we moeten concluderen dat de inkomsten van het Rijk structureel niet voor alle onderdelen binnen het sociaal domein kostendekkend zullen zijn. Met de introductie van een abonnementstarief in de Wmo per 2020 komt er nog een zorgenkindje bij. Wel is het zo dat we nu al weten dat dit eraan gaat komen en dat het risico op extra kosten bijna een zekerheid genoemd kan worden. Daarom moeten we ook nu al kijken naar hoe en waar we een buffer kunnen opbouwen om dit te ondervangen. Dit is naar onze mening dan ook één van de belangrijkste punten in de aanbevelingen die de rekenkamercommissie ons doet. Wij zien erg veel nut in het ontwikkelen van prestatie indicatoren en vinden het erg belangrijk dat er goed geëvalueerd wordt op onze werkwijze. Het mag niet zo zijn dat we dingen op een bepaalde manier doen omdat we dat gewoon zo gewend zijn. Hier ligt volgens onze partij ook een mogelijkheid om op termijn te kunnen besparen. Het is dan ook daarom dat we inzicht willen krijgen in of een aanpak gewerkt heeft en wat we daarvoor hebben moeten betalen. Alleen op die manier kunnen we kritisch kijken naar hoe we ons geld besteden en dat was de kant waar we (zo blijkt ook weer uit dit onderzoek) wel grip op hebben. Ook de aanbeveling om bij belangrijke thema’s binnen het sociaal domein scenario’s te schetsen en eventuele financiële gevolgen in kaart te brengen juichen wij van harte toe! En zoals eerder al gememoreerd hechten wij veel waarde aan het instellen van een sociaal domein brede egaliseringsreserve.

Dan naar de reactie van het college. Op aanbeveling 3 reageert het college door te stellen dat met de ontwikkeling van de aanpak 0-100+ meer structuur aangebracht wordt in de financiering, doelen en taken van de sleutelorganisaties in het sociaal domein en de door die organisaties bereikte resultaten. Is het college van mening dat dit voldoende is? En op welke manier zou dit meer structuur aan de raad moeten bieden? Het college geeft aan de aanbeveling te herkennen, maar is tegelijkertijd van mening dat met voorgenoemde ontwikkeling al genoeg gedaan is. Klopt deze aanname? Op enkele andere punten geeft het college aan in gesprek te willen gaan met de raad. Iets waar wij natuurlijk ook van harte voor open staan. Dan naar het tijdschap. Denkt het college

binnen een kwartaal terug te kunnen komen bij de raad over de aanpak of implementatie van de opdrachten? Of is dat kort dag?

De heer Kasteel: Er is inmiddels al veel gezegd door de andere partijen, maar ook wij willen de leden van rekenkamer en in het bijzonder mevrouw Sluiter en de heer Lokhorst bedanken voor het uitgebreide rapport over de geldstromen sociaal domein. Een zeer uitgebreid rapport waar vele zaken de revue passeren.

Ook wij vinden het spijtig dat de meeste informatie over 2018 geldt, zoals de heer Lokhorst aangaf. Net als de andere partijen vragen wij ons af hoe we er nu voor staan en kijken uit naar het antwoord van het college.

De belangrijkste vraag die wij hebben is of wij op bepaalde zaken ingehaald zijn door de tijd. Deze vraag wordt bevestigd aan het einde van het stuk waarin het college in het bestuurlijk wederhoor dit nogmaals bevestigt. Wij zijn wel benieuwd welke zaken door de tijd heen ons hebben ingehaald, dit mag uiteraard later ook aan ons medegedeeld worden door het college. Ook vinden wij het zorgelijk dat de verwachting is dat de kleine gemeenten er komende jaren waarschijnlijk bij inschieten.

Inhoudelijk hebben wij toch nog een aantal vragen:

- Op pagina 9 wordt door de rekenkamer de deelvraag gesteld waar de financiële risico's voor de gemeente liggen. Aanvullend willen wij graag weten waar de grootste risico's qua invloed liggen, naast de financiële risico's en dan met name de invloed bij onze ketenpartners.
- Later wordt in het stuk gesproken dat het steeds moeilijker is om de kostendekkendheid van de rijksbijdrage per subdomein in het sociaal domein in beeld te krijgen. Onze vraag is; hoe is/wordt dit opgelost om dit wel in beeld te krijgen?
- Heerde draagt jaarlijks zo'n €90.000,- bij aan de Zorgregio. Dit bedrag is niet rechtsreeks herleidbaar in de Programmabegroting en Jaarstukken. Hoe kan het dat dit niet rechtstreeks herleidbaar is?
- De eerste twee onzekerheden hebben geen effect op het financiële resultaat, wel roept het de vraag op of de zorg waarvoor betaald is, ook daadwerkelijk geleverd is. Dit is een terechte opmerking van de rekenkamer. Kan de wethouder toelichting geven of hier iets aan gedaan is/wordt?

Wij kunnen ons verder goed vinden in de conclusies en aanbevelingen die de rekenkamer geeft en kijken met belangstelling uit naar de uitwerking van het college. Ook sluiten wij aan bij onze collega's van de PvdA inzake thema-avonden.

Beantwoording door het college

Weethouder Berkhoff: Het is inderdaad een goed leesbaar rapport over een buitengewoon ingewikkeld beleidsterrein en hoe we daar meer in control kunnen zijn. De grote uitdaging is om beter te kunnen sturen op de beheersbaarheid in het sociaal domein wat betreft de inkomsten en uitgaven en de prestaties die daarvoor worden geleverd. Hier ligt een helder rapport met aanbevelingen. Het college is in haar weerwoord niet defensief op de aanbevelingen en ziet ook dat er in de tijd op een aantal onderdelen vorderingen zijn geboekt. De raad heeft het voorstel voorliggen om het college met die aanbevelingen aan de slag te laten gaan en binnen 3 maanden de stand van zaken door te geven. Die uitdaging zal na vaststelling van het raadsbesluit over dit rapport van de rekenkamercommissie worden opgepakt. In februari komen we daar op terug. In die tijd organiseren we vaak een themaraad rond het sociaal domein. Ik weet niet of dit het moment is om op specifieke vragen in te gaan, die in het verleden ook al eens aan de orde zijn geweest in themaraden over het sociaal domein; het vormen van een reserve, waarom we weinig maatwerk hebben, etc. Het is goed dat we de beheersbaarheid beter in de vingers krijgen en onze prestaties beter in beeld hebben en dat we dat op een goede wijze via de planning & controlcyclus bij de raad terugleggen. Dat doen we ook in de Zorgregio Midden-IJssel/Oost-Veluwe, waar we constant discussies hebben hoe we beter kunnen worden en uitvoerende partijen beter kunnen sturen, de kwaliteit van de zorg en dienstverlening kunnen verbeteren en wat de beste manier is om kosten te

beheersen. Voor de decentralisaties was er meer geld voor de Jeugdzorg, maar we kennen allemaal de klaagzangen over de wachtlijsten in de Jeugdzorg. Er is altijd ruimte voor verbetering in dit domein, maar sinds de gemeenten in charge zijn om de jeugdhulpverlening te organiseren, zijn er aanzienlijke vorderingen geboekt in het dichterbij de cliënt zijn als hulpvragen zich aanbieden en zijn de wachtlijsten aanzienlijk teruggedrongen. Het blijft een grote uitdaging om met de uitvoerende partijen die transformatie gestalte te geven. De afbouw van intramurale capaciteit naar ambulante zorg, dat zijn de grote uitdagingen die soms voor grote krantenkoppen zorgen, zoals bij de Hoenderloo Groep, maar waarbij wij proberen jongeren goede zorg te geven. Dat geldt ook voor het terrein van de WMO. We zien dat steeds langer thuis steeds verder is doorgevoerd in de samenleving. We proberen binnen onze aanpak 0-100 er voor alle doelgroepen te zijn en ervoor te zorgen dat wij met de kosten in control zijn, maar ook in de hulpverlening. Als de raad dat opdraagt, gaat het college met de aanbevelingen aan de slag en komen we over 3 maanden met een stand van zaken. Zo gaan we ook met een managementletter van de accountant om. Sommige zaken vergen meer tijd en andere zaken leveren een quick winst op. Het lijkt me echt een uitdaging om de prestatie-indicatoren met elkaar op een goede wijze te formuleren, zodat het de dingen zijn die we willen weten als het gaat om het meten van onze prestaties.

Tweede ronde

De heer Tuinman: Ik bespeur bij collega's de verleiding om inhoudelijk over het rapport te spreken. De wethouder gaf terecht aan dat we dat nu niet doen, maar dat we ons tot het raadsvoorstel beperken. De fractie van CU-SGP kijkt uit naar de maatregelen die het college de raad wil aanbieden en dan kunnen we erover spreken.

Mevrouw Van Dijk: Als het college met een plan van aanpak komt, wil de wethouder ons voorstel dan nog eens goed overwegen, mede gelet op de kwetsbaarheid van de organisatie? Wij denken dat er zeker een tijdswinst te behalen valt. Als voorbeeld noem ik de implementatie van de Omgevingswet. Daar hebben we heel erg te maken met communicatie. We hebben geld uitgetrokken om een externe communicatie-adviseur aan te trekken. We zien heel goed de meerwaarde van de externe communicatie-adviseur en we zien de uitstraling van deze vrouw op de ambtelijke organisatie en de motivatie en inspiratie. De fractie van D66/GL is van mening dat bij zo'n belangrijk project, waarbij een verbinding moet worden aangebracht tussen begroting en jaarstukken enerzijds en de kader-en beleidsnota's en de sociale monitor, wat een heel complex proces is, het heel veel tijdswinst en inspiratie voor de eigen organisatie kan opleveren als je een projectleider aanstelt en budget beschikbaar stelt om die persoon dit proces te laten begeleiden. Dan kun je in hele korte tijd een superklap maken.

Mevrouw Vijge: Ik wil me aansluiten bij de woorden van de heer Tuinman dat inhoudelijke vragen hier niet thuishoren. Als het college in februari terugkomt met het dashboard, is dat misschien een mooi moment voor een themaraad, zoals aanbevolen in de aanbevelingen.

Mevrouw Hardam: Wij vinden het eigenlijk een diskwalificatie van het vele en belangrijke werk dat de rekenkamercommissie heeft gedaan. Een doorverwijzing naar een themaraad is voor ons echt onvoldoende. Het gaat ons niet om de zorgregio, maar om het bereiken van onze doelen, om het in control zijn en de rekenkamer serieus te nemen. Wij vinden het te gek dat een instantie als V érian veel geld van ons krijgt en zelf de toewijzing mag bepalen. En wij weten niet eens hoeveel dat is. Zij kunnen hun eigen omzet bepalen. Wij vinden dat niet kunnen en willen daar meer control op hebben.

De heer Van Ommen: Op welke manier gaat het college terugkomen op deze aanbevelingen? Wij spreken onze voorkeur uit voor een themaraad, omdat we van mening zijn dat we uitgebreid en met korte lijntjes met dit onderwerp bezig moeten gaan en blijven. Dan is een memo wel erg weinig. Wij willen echt met elkaar in gesprek gaan waarbij we elkaar kunnen informeren en met elkaar in discussie kunnen gaan. Tijdens deze avond zouden we dan ook met elkaar van gedachten kunnen wisselen over het nut van een egalisereserve, want het college geeft aan dat zij daar juist over in gesprek wil. Wij vinden dat een belangrijk punt. We mogen niet op details uit het onderzoek in gaan, maar in het onderzoek staat dat we moeten instemmen met conclusies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie Heerde. Eén van de conclusies van de rekenkamercommissie is dat het goed zou zijn een egalisereserve te hebben. Daarom vind ik het zeker nuttig hier de mening van onze partij over te geven. Ik hoop dat de wethouder bij de uitvoering deze aanbeveling van de commissie

serieus zal nemen. De wethouder geeft aan dat over 3 maanden gekeken wordt naar: Hoe staan wij nu t.o.v. de aanbevelingen? Dat vind ik een beetje vreemde uitspraak, want het geeft de indruk dat het college de aanbevelingen nog niet helemaal heeft omarmd. De wethouder bedoelt vast dat we over 3 maanden gaan bekijken wat we al hebben uitgevoerd en hoe het uitgevoerd gaat worden. Ik mag hopen dat dat de insteek is. Voor nu kunnen wij ons vinden in dit raadsvoorstel en willen we de rekenkamercommissie nogmaals hartelijk danken voor het uitgebreide en complete onderzoek! De heer Kasteel: Voor mij is het nieuw dat inhoudelijke vragen hier niet thuis horen.

Beantwoording door het college

Wethouder Berkhoff: Er ligt een rapport met conclusies en aanbevelingen. De raad neemt daar kennis van, omarmt de conclusies en draagt in haar besluit het college op met die aanbevelingen aan de slag te gaan. Misschien is de suggestie van mevrouw Van Dijk voor een projectleider de manier om korte klappen te maken, maar het is geen concrete aanbeveling in het rapport. Het kan in de uitwerking toch noodzakelijk zijn om de gewenste slagen te maken, dus we nemen dit als suggestie mee. Het is aan de fractie van D66/GL of zij dit als amendement wil toevoegen aan het raadsbesluit. Maar dan moet u daar ook de middelen voor die projectleider bij leggen. Het college neemt dit rapport zeker serieus. Het bestuurlijk wederhoor is een eerste reflectie op het rapport. De komende maanden maken we de slag in de diepte. Mevrouw Hardam vindt een themaraad te mager. Het is de bedoeling dat we 3 maanden na vaststelling van het rapport de raad een goed beeld kunnen geven hoe wij met de conclusies en aanbevelingen uit het rapport zijn omgegaan wat betreft kostenbeheersbaarheid, planning & control, etc. In die 3 maanden inventariseren wij niet alleen de stand van zaken, want het sociaal domein is continu in beweging en is continu bezig met verbeterlagen en innovaties.

Wethouder Cegerek: We gaan met de aanbevelingen aan de slag. Er zijn inhoudelijke vragen gesteld, maar ik denk dat het goed is om met de professionals tijdens de themaraad inzichtelijk te maken wat deze vraagstukken betekenen. Je kunt heel veel willen, heel veel inzichtelijk maken en transparanter zijn, maar aan alles hangt een prijskaartje. Je kunt mensen in de zorg belasten met veel administratieve zaken, maar wat is dan de doelmatigheid? Is dat die verantwoording, of is dat het werk dat ze leveren voor degenen die het nodig hebben? Dergelijke discussies moeten we ook met elkaar voeren. Een themaraad leent zich daar goed voor. De fractie van D66/GL heeft nog een voorstel gedaan voor het instellen van een extern adviseur. Dat is ook een instrument en kan een optie zijn. De suggesties die door meerdere raadsleden zijn gedaan nemen we mee en dan kunnen we nader met elkaar in gesprek gaan op de inhoud. Want alles wat we willen kan efficiënter, transparanter en doelmatiger. We moeten ook kijken wat voor middelen we daarbij zelf beschikbaar hebben om dat te bereiken. Ik vond het ook een heel inzichtelijk rapport, waarvoor ook mijn complimenten richting de rekenkamercommissie.

Advies per fractie/samenvattende conclusie voorzitter

Voorzitter: De raad verzoekt het college om binnen 3 maanden na behandeling van het onderzoeksrapport met een plan van aanpak te komen. De genoemde suggesties worden meegenomen.

Is er bij een fractie de behoefte dit als B-onderwerp te bespreken? Mevrouw Hardam: Als ik het goed heb begrepen, gaat het college de aanbevelingen onverkort doorvoeren. Voorzitter: In het raadsvoorstel staat: De rekenkamercommissie stelt de raad voor:

- in te stemmen met de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamercommissie Heerde;
- binnen 3 maanden na behandeling van het onderzoeksrapport in de gemeenteraad de raad te informeren over de aanpak en implementatie van de aanbevelingen;

Het kan zijn dat het college niet alles overneemt, maar dat krijgen we over 3 maanden te horen.

Wethouder Berkhoff: De stellers van het rapport hebben ook gezegd dat er zaken zijn die door de tijd zijn ingehaald. Als dat aanbevelingen betreft, zijn wij gehouden dat te melden. We nemen alle aanbevelingen serieus, maar zullen ze beoordelen in het licht van de ontwikkeling die de organisatie heeft doorgemaakt. Mevrouw Hardam: Voor de VVD is aanbeveling 9 erg belangrijk. Dan kunnen we instemmen met behandeling als A-onderwerp.

Voorzitter: Is er een fractie die voorstelt hier een B-onderwerp van te maken? Mevrouw Van Dijk: De fractie van D66/GL maakt er onder voorbehoud een B-onderwerp van. Voorzitter: We moeten weten of dit als A- of B-onderwerp wordt doorgezet. Als u wilt dat dit als B-onderwerp doorgaat, horen we graag uw motivatie. Mevrouw Van Dijk: We willen in overweging nemen of we een amendement willen maken. Voorzitter: U geeft aan dat u een amendement in voorbereiding heeft en dat u het graag als B-onderwerp wilt agenderen. Mevrouw Van Dijk: Dat moet ik terugkoppelen naar mijn fractie.

De voorzitter stelt voor te besluiten dat dit een A-onderwerp wordt. Als de fractie van D66/GL tot een ander inzicht komt, kan zij zich tot uiterlijk maandag tot de griffie wenden. De voorzitter vraagt of de andere fracties de fractie van D66/GL ruimte geven om, indien er een amendement komt, er alsnog een B-onderwerp van te maken. Dat is het geval.

Conclusie: de commissie stemt in met behandeling in de raad als A-onderwerp, tenzij er een amendement komt van D66/GL.

Laatste reactie insprekers

Mevrouw Sluiter: Dank voor deze mooie avond en voor de serieuze behandeling van het rapport. We zijn blij met de tijd die u ervoor heeft genomen. Ik vertrouw erop dat het dashboard het plan van aanpak over 3 maanden actief monitort en de inhoud van dit rapport cq de aanbevelingen daarbij betreft en ook de inhoud bespreekt.

De heer Lokhorst: Ik heb niet veel aan te vullen en waardeer de bespreking zoals die vanavond heeft plaatsgevonden en zie vol vertrouwen en verwachting uit naar wat er gaat komen. Wij zullen dit vanuit de rekenkamer aandachtig blijven volgen.

6. Voorbereidingskrediet Sprengen College

Introductie onderwerp: In het Beknopte Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Gemeente Heerde 2016 is over het Sprengen College besloten een apart onderzoek en traject op te starten voor de toekomstige huisvesting van deze school. Het bestuur van het Sprengen College heeft het college van burgemeester en wethouders geïnformeerd over de toekomstbestendigheid en de onderwijsvisie van het Sprengen College. Dit ter ondersteuning van de planvorming.

Het college stelt de raad voor:

1. Een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 125.000,00 om te komen tot vervangende nieuwbouw of renovatie dan wel een combinatie van beiden ten behoeve van het Sprengen College.
2. Genoemd bedrag te dekken uit de Reserve Gebouwen.

Het voorstel ligt nu eerst ter bespreking in de commissie voor.

Voor dit onderwerp heeft zich één inspreker aangemeld: de heer Eppie Klein, Schoolleider – Bestuurder van het Sprengen college.

Inspraakreactie

De heer Klein: Hartelijk dank dat ik de mogelijkheid krijg in te kunnen spreken. Het Sprengen College heeft een grote behoefte aan nieuwe huisvesting. In de afgelopen jaren is hierover met elkaar van gedachten gewisseld. Dat betreft zowel het college van de gemeente Heerde in deze raadsperiode, maar ook in voorgaande raadsperioden, de ambtenaren mevrouw Grobbee en de heer Regterschot. De uitzonderlijke situatie van het Sprengen College is daarvoor wellicht de aanleiding. In onze brief van 25 februari jl. is op verzoek van uw college in het kort de motivatie gegeven en de reden verwoord waarom onze school zo nadrukkelijk om nieuwe huisvesting verlegen is.

In het kort wil ik daarover een paar opmerkingen plaatsen. Veel liever ga ik op vragen van uw commissie in, opdat we vanavond allen met een goede intentie het besluit kunnen nemen om daarmee een bijzondere doelgroep leerlingen te helpen aan een nieuw perspectief in hun jonge

leven. Immers, de uitgestelde noodzakelijke investeringen zijn gericht op de duurzaamheid en de continuïteit van het onderwijs aan deze specifieke doelgroep leerlingen/jongeren.

Toekomstbestendigheid van het Sprengen College

5 De ontwikkeling van de leerlingenaantallen is in de afgelopen jaren met de gemeente Heerde gedeeld. De leerlingen worden alleen met een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) via het zorgloket van het betreffende samenwerkingsverband voor Passend Onderwijs toegelaten tot het Sprengen College. De verwijzende school is op het moment van verwijzing en aanmelding, handelingsverleggen in de begeleiding en onderwijs van de betreffende leerling. Zorg (leerlingenbegeleiding) en
10 Onderwijs worden om die reden binnen onze school geïntegreerd aangeboden. Het specifieke karakter met het bijzondere onderwijsconcept van het Sprengen College naar pedagogiek en didactiek, geeft ontwikkelingsperspectief aan deze bijzondere groep leerlingen. Om dat te kunnen doen en nog verder te ontwikkelen, heeft onze school dringend behoefte aan adequate huisvesting. De huidige gebouwen belemmeren ons in het aanbieden van de specifieke zorgvragen. Als de
15 huidige zorgvraag verder toeneemt, dan zal de groepsgrootte op misschien wel een maximum aan 4 leerlingen per groep uitkomen. De huidige gebouwen zijn van begin de jaren '70 (dus bijna 50 jaar oud) en zeker niet geschikt voor dit intensieve onderwijs.

Inspraaknotitie

20 Het team van het Sprengen College streeft er naar om met enthousiasme klaar te staan voor alle leerlingen die onze school bezoeken. Basis voor het didactisch handelen is de "groene omgeving" van het Sprengen College. Dit biedt leerkrachten, medewerkers, mentoren en begeleiders rust ten behoeve van de leerlingen. De natuurlijke context biedt mogelijkheden voor de doorontwikkeling en de intrinsieke motivatie voor het formuleren van de didactische doelstelling, binnen het unieke
25 "ecologische concept". Vanuit die professionele houding werken de leerkrachten, onderwijsassistenten en leerlingbegeleiders met veel creativiteit en verbeelding in de wereld van deze bijzondere en specifieke doelgroep. Deze leerlingen zijn vanwege hun negatieve ervaringen in leren en leven, enkele maanden of meerdere jaren leerling van het Sprengen College. Deze grote verschillen in verblijfsduur vergen veel energie van de medewerkers, opdat ze de leerlingen in korte
30 tijd, binnen hun eigen domein en leefwereld gaan ontmoeten. Soms is dat thuis, maar vaak is dat in een zorginstelling. Vanuit die ontmoeting is de omgang met de jongeren vooral gebaat bij de persoonlijke identiteit van de leerkracht en de begeleider.

Toekomstbestendigheid van het Sprengen College

35 De toekomstbestendigheid was voor het college van B&W in de gemeente Heerde steeds een vraagpunt. Een aantal jaren geleden t.g.v. het opheffen van de JJI – Zutphen (de gevangenschool) was toen in het geding. Vanaf het cursusjaar 2017-2018 heeft het Sprengen College een transitie ingezet: vanuit de educatieve dagbesteding naar een kwalitatieve school, waar leerlingen opgaan voor vervolgopleiding en een diploma, maar ook arbeidsgerelateerd uitstromen binnen het
40 Voortgezet Speciaal Onderwijs. Binnen de school noemen we dat Een nieuw begin; voor de leerlingen geeft dat elke schooldag een nieuwe kans! Zij werden al zo vaak afgewezen.

Werken vanuit het Hier & Nu naar de grote, voor velen een bedreigende toekomst. De toekomstbestendigheid en de continuïteit van het Sprengen College wordt om die reden ook gezocht
45 door een intensievere samenwerking aan te gaan met een scholengroep in de regio, specifiek in de gemeente Heerde. Gesprekken daarover zijn momenteel vertrouwelijk en zeer actueel.

Toekomstbestendigheid van het bestuur van het Sprengen College

50 De toekomst van het Sprengen College is niet afhankelijk van de leeftijdsfase van het bestuur en de schoolleiding. Dat was een terecht zorgpunt van uw college. De raad van Toezicht heeft aangegeven, dat de Bestuurder, ondergetekende dus, een voorstel moet neerleggen waarin de continuïteit voor het Sprengen College is geborgd. Om die reden zijn er gesprekken over mogelijkheden van samenwerking en is het voortbestaan onafhankelijk van het schoolbestuur.

55 Graag beantwoord ik uw eventuele vragen.

Vragen aan de inspreker

Mevrouw Landman: Ik maak me toch zorgen over de toekomstbestendigheid. De Hoenderloo Groep is ook zomaar van vandaag op morgen gestopt. Ik neem aan dat de relatie met een andere school in de omgeving een school in het voortgezet onderwijs is en niet een basisschool? Mevrouw

Grotenhuis: Het was een helder verhaal van de heer Klein, maar toch moeten we kritisch blijven. De heer Klein zegt dat als het Sprengen College kan samengaan met een andere onderwijsinstelling, het Sprengen College niet meer afhankelijk is van een schoolbestuur. Kan de heer Klein dat uitleggen? Mevrouw Dijkstra: In de toekomstbestendigheid stond een aantal van 80 leerlingen. Zijn die er nog steeds?

De heer Klein: In het onderwijs geldt de teldatum van 1 oktober. Dat is de bekostigingsdatum voor de school. Een VSO school is klein. In de tijd dat de school vanuit justitie naar een reguliere school ging komt onze school weg bij 14 leerlingen. We hebben nu 80 leerlingen. Het aantal leerlingen groeit gedurende het schooljaar heel snel. In de afgelopen 5 weken is onze school met 12 leerlingen gegroeid. Dat kan zomaar doorgroeien naar 110, omdat het in het schooljaar in het regulier onderwijs steeds moeilijker wordt deze doelgroep leerlingen binnen de school te houden, of thuis te kunnen houden. Dat is schrijnend, zowel voor de school als het gezin, maar bovenal voor de leerling. Deze opmerking wordt mij wel kwalijk genomen, maar ik bedoel het heel positief; soms zijn onze leerlingen ondeugende rakkers, maar vaak zijn het voor ons kinderen die we moeten helpen. Het kan zelfs voorkomen dat we ze moeten redden. Bij de Hoenderloo Groep ging het vooral om de zorg en niet om onderwijs. De bekostiging van de zorg is een totaal andere dan de bekostiging van het onderwijs. Wij worden per leerling betaald. Elke leerling is bijna €18.000,= netto per jaar, zonder dat er allerlei arrangementen aan worden toegevoegd. Dat is een zekerheid en daardoor kunnen we een meerjarenbegroting neerzetten. Echter, wij constateren dat samenwerking in de toekomst noodzakelijk is, ook voor het VSO onderwijs. In de regio is beweging tussen VO-scholen en PO-scholen. Het zou geweldig zijn als onder die paraplu ook een VSO-school past. Dan heb je het hele palet van onderwijs compleet. Die gesprekken zijn zeer actueel. Ik verwacht dat er dit cursusjaar een bekrachtiging komt dat het Sprengen College wel als school zelfstandig staat, maar niet meer bestuurlijk alleen verantwoordelijk is en dat daardoor de duurzaamheid wordt bestendigd.

Veeggrondje

Mevrouw Landman: Hoe verhoudt zich deze aanvraag tot het Integraal Huisvestings Plan?

Wethouder Berkhoff: Deze aanvraag verhoudt zich tot het vorige IHP. Op dit moment zijn we in opmaat om tot een nieuw huisvestingsplan voor het onderwijs te komen. Dat is in concept gereed. In 2015-2016 hebben we ook een dergelijke exercitie gehad. Omdat het Sprengen College binnen onze gemeente een bijzondere school is, is toen besloten hier een apart traject voor te volgen. Dat had ook met de invoering passend onderwijs te maken en dat de ontwikkelingen rond de school nogal wat vraagtekens opriepen. Op dit moment zien we dat er een grote behoefte is aan voortgezet speciaalonderwijs voor een doelgroep die in het reguliere voortgezet speciaalonderwijs, de grotere VSO-scholen, nauwelijks kans van slagen heeft en als een soort laatste kans bij het Sprengen College terecht komen, in die groene omgeving. Sindsdien hebben wij heel frequent gesprekken gevoerd met het schoolbestuur en de schoolleiding. In die gesprekken is de ontwikkeling van de school steeds aan de orde geweest. Wij geloven in de toekomst voor deze school. Als gemeente ontvangen wij in de Algemene Uitkering ook middelen voor het Sprengen College en zijn wij zorgplichtig dat het onderwijs in kwalitatief goede gebouwen plaatsvindt. Vanuit dat perspectief onderzoeken wij middels een voorbereidingskrediet of het haalbaar is de school op die plek te vernieuwbouwen of te renoveren, zodat de school weer jaren mee kan. De relatie met het IHP is dat het zo'n bijzondere school is dat daar een apart traject voor is gevormd.

Eerste ronde

De heer Boeve: Met belangstelling heeft GBP kennis genomen van de notitie van 25 februari jl. van het Sprengen College. We hebben hier in kunnen lezen dat er sinds 2016 een gestage groei van de leerlingenpopulatie is. Enerzijds zijn we hier natuurlijk niet zo blij mee, anderzijds is het ook goed om te lezen dat leerlingen die in het reguliere voortgezet onderwijs niet geplaatst kunnen worden op het Sprengen College geplaatst kunnen worden en niet meer uitvallen en hierdoor thuis komen te

zitten. Door de speciale aanpak op het Sprengen College krijgen deze leerlingen toch de kansen op het realiseren van een optimaal toekomstperspectief. Hier zijn wij als GBP blij mee en wij staan hier ook achter.

5 Voor het verlenen van een voorbereidingskrediet voor vervangende nieuwbouw of renovatie of een combinatie van beiden is natuurlijk de toekomstbestendigheid van het Sprengen College zeer relevant. Wij hebben in deze notitie kunnen lezen dat het voortbestaan wordt onderkend en als zeer
10 gewenst wordt onderschreven door verschillende partijen. Dat is goed om te lezen. Verder geeft de notitie aan dat de raad van toezicht heeft aangegeven dat de toekomstbestendigheid moet worden vastgelegd in een voorstel. Wij kunnen ook nog in deze notitie lezen dat er onderzoeken lopen om intensief te gaan samenwerken met een scholengroep in de regio, om hiermee continuïteit te kunnen garanderen.

Voorzitter, n.a.v. deze notitie hebben wij nog 2 vragen. Deze vragen zijn inmiddels al beantwoord
15 door de insprekbijdrage en toelichting van de heer Klein:
- Onze eerste vraag was: Heeft het bestuur inmiddels een voorstel m.b.t. de toekomstbestendigheid voorgelegd aan de raad van toezicht?
- Onze tweede vraag heeft betrekking op de gesprekken met de scholengroep in de regio. Deze
20 gesprekken waren in februari van dit jaar nog vertrouwelijk en zeer actueel. Inmiddels is het oktober en naar ik mag aannemen zijn deze gesprekken afgerond. Kunt u de uitkomst met ons delen?

De heer Klein heeft inmiddels al antwoord gegeven op deze vragen. Verder hebben wij geen inhoudelijke vragen meer.

25 Mevrouw Grotenhuis: Zoals in het raadsvoorstel aangegeven, betreft het hier een voorstel vanuit de verordening voorziening huisvesting onderwijs gemeente Heerde 2017. De fractie is van mening dat alle kinderen recht hebben op goed onderwijs, passend onderwijs en dit behoren te krijgen in een gepaste en veilige omgeving. Tot zover ons betoog. Gezien de tijd, kan de fractie van het CDA zich voor een groot deel aansluiten bij het betoog van de heer Boeve.

Echter, er rest ons nog één vraag. Ik heb de heer Klein net al gevraagd in hoeverre er gesprekken zijn betreffende samenwerking. Laten we hopen dat de uitkomsten daarvan zeer positief zijn. We moeten echter ook naar negatieve uitslagen kunnen kijken. Welk financieel risico loopt de gemeente
35 Heerde als wij instemmen met dit raadsvoorstel en er geen samenwerking met wie dan ook van de grond komt?

De heer Oosterhof: De VVD weet dat de regels rondom onderwijshuisvesting heel complex zijn en dat we als gemeente verantwoordelijkheden hebben om ook scholen als de Sprengen te voorzien. Zij doen heel belangrijk werk. In dit geval roept het raadsvoorstel samen met het verzoek veel
40 vragen op.

1. We hebben als raad een verantwoordelijkheid op het gebied van onderwijshuisvesting. We hebben als raad daarentegen ook een verantwoordelijkheid om goed met de gemeentelijke middelen om te gaan, en een verantwoordelijkheid om goede besluiten te nemen. De stukken zoals ze nu
45 voorliggen zijn in dat licht wat ons betreft niet voldoende. En daar moeten wij als raadscommissie scherp de vinger bij leggen. Wat de VVD betreft zijn er een aantal punten die echt nader moeten worden geduid voordat we hiermee verder kunnen:

A. De vragen die de commissieleden net stelden bij de continuïteit baren de VVD ook zorgen.
B. Hebben wij een objectieve analyse over de staat van de huidige gebouwen? Het college gaat
50 er in het raadsvoorstel voetstoots van uit dat de huidige accommodatie "niet meer geheel voldoet". Maar, als er een voorbereidingskrediet van deze omvang wordt gevraagd, doet dat vermoeden dat de uiteindelijke investering vele, vele malen groter is. Dat vraagt een heel zorgvuldig voortraject. De genoemde woorden zijn voor ons – en ik neem aan voor de hele commissie – veel te licht. Dit moet veel scherper.

C. Er moet nu een keuze worden gemaakt en dat vraagt een voorbereidingskrediet van €125.000,=. Is het zo dat wij als gemeente dat keuzeproses moeten betalen, moet de aanvrager dat eigenlijk doen, of is hier sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid?

D. Wie wordt opdrachtgever van hetgeen waarvoor die €125.000,= wordt aangewend? Geeft de gemeente Heerde de opdracht of doet het Sprengencollege dat?

E. Heeft het college nog wat in te brengen als het gaat om de opdracht aan diegene die het proces moet leiden om te komen tot nieuwbouw/aanpassing, of ligt dat buiten onze invloedssfeer?

F. De keuze voor de uiteindelijke varianten en daarmee ook de uiteindelijke investeringskosten, is die aan het Sprengencollege en moet de raad tekenen bij het kruisje en de gelden overmaken? Of is hier nog sprake van enige sturingsmogelijkheid? Het eerste lijkt het geval te zijn, maar ik zou graag van het college horen hoe dat zit. Het gaat hier om een boel geld, voor een gemeente die – net als vele andere gemeenten – een krappe financiële positie heeft en dus heel voorzichtig moet zijn.

G. Wij vinden €125.000,= een groot bedrag. De VVD heeft de laatste tijd veel voorstellen gezien voor voorbereidingskredieten. Wij kunnen er geen touw aan vastknopen hoe het voorgestelde bedrag tot stand is gekomen. Is dat een krap bedrag, of is het een ruim bedrag, of veel te ruim? Het is voor ons een grote black box, en dat voelt niet goed.

H. De kosten die hieruit voortvloeien, krijgen we als gemeente die in onze algemene uitkering geheel of gedeeltelijk vergoed? De wethouder zinspeelde er net op, maar niet duidelijk genoeg.

I. Wij vinden dat met de Sprengen geregeld zou moeten worden dat bij eventuele werkzaamheden onze lokale ondernemingen daarbij ingeschakeld moeten worden!

J. Afrondend: als hier een gemeentelijke verantwoordelijkheid ligt, dan roept de VVD op om die verantwoordelijkheid zo te nemen dat deze met een minimaal beslag op de gemeentelijke middelen kan worden gerealiseerd. Wij zien dit niet terug in het raadsvoorstel en dat is niet goed.

Mevrouw Dijkstra: Alle leerlingen die in onze gemeente worden onderwezen hebben het recht om onderwijs te krijgen in gebouwen die voldoen aan alle eisen van deze tijd. Kortom, een degelijk en ingerichte school waarin les kan worden gegeven.

Kortheidshalve kan ik me aansluiten bij de woorden van de heer Boeve. Daarom is het raadsvoorstel om een voorbereidingskrediet te verstrekken om te komen tot een definitief technisch ontwerp voor toekomstige huisvesting van het Sprengen College voor de PvdA geen probleem. Echter, de fractie van de PvdA heeft nog wel vragen aan de wethouder:

- De brief van het Sprengen College dateert van 28 februari. Daar krijgen we nu pas bericht over. Ik vind die periode heel lang.

- Er staat een kanttekening in het raadsvoorstel over stikstofproblematiek. Als in de initiatieffase al wordt geconstateerd dat de berekening meer dan 0,0 mol is, is de volgende stap naar de provincie. Er wordt gezegd dat deze stap misschien kan worden overgeslagen. Is er al onderzoek naar geweest om toch die 0,0 mol te kunnen halen?

- Het bedrag van €125.000,= is een hoog bedrag. Maar het is een geraamd bedrag, dus dan weet je het niet exact. Als het bedrag wordt overschreden, komt u dan weer terug bij de raad, of is er een marge ingebouwd om het bedrag te kunnen overschrijden?

- In de brief van 28 februari staat dat het college wordt verzocht tot het overnemen van de huur van de houtwerkplaats m.i.v. 1 januari 2020. Is dit inmiddels gerealiseerd?

Mevrouw Landman: De spreng is een school die extra zorg biedt een een kwetsbare doelgroep. Natuurlijk is het belangrijk dat deze jonge mensen goede onderwijskansen krijgen. Dat staat buiten kijf. Het is echt een speciale doelgroep die speciale kansen verdient.

Ons moet wel van het hart dat we het voorbereidingskrediet een hele boel geld vinden. Wat wordt hiervoor gedaan? We begrijpen dat er iets moet gebeuren en snappen alles wel wat hierover gezegd en geschreven is, maar vragen ons echt af of dit op deze wijze moet. De Spreng is onderwijs waar grotendeels kinderen van buiten Heerde deelnemen. De kosten worden op Heerde verhaald. Dat hoort ook zo, tegenwoordig. Maar m.b.t. de financiering van de gebouwen waar de gemeente verantwoordelijk voor is, omdat die zijn overgedragen is van de rijksoverheid naar

gemeenten/besturen, voorzitter. Indertijd, toen de gebouwen werden overgedragen, is er geen bruidsschat meegekomen. Nu zitten wij met dat soort locaties. Daarom willen we toch iets meer over deze locaties weten:

- Hoe gaan we dadelijk de kosten doorberekenen aan het bestuur van de Spreng? Gaan zij dadelijk zelf de vernieuwbouw financieren, of betalen ze dat middels huur terug?

- Het over all huisvestingsplan komt dadelijk ook nog. We missen daardoor de argumenten waarom dit als eerste moet gebeuren en we missen ook een voorlopige concept begroting over hoeveel kosten we het straks krijgen doorgerekend. Bij de MFA Wapenveld hebben we ook een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld, maar daar waren wel geraamde kosten en hadden we enig idee waar we het over hadden. Dat soort gegevens ontbreken hier bij.

- We hebben begrepen dat er in Wapenveld ook nog de nodige knelpunten bij scholen liggen waar dadelijk ook vernieuwbouw of nieuwbouw komt. Moeten zij straks wachten? Of hoe gaan we hiermee anders om? Die vraag houdt ons bezig en daarom willen we hier graag eerst wat uitleg over.

De heer Tuinman: Toen wij met de voorbereiding van deze agenda bezig waren, hadden wij de insprekbijdrage van de heer Klein nog niet. Daarin zijn een aantal dingen genoemd die verhelderend zijn. Met het oog op het raadsvoorstel heeft onze fractie een aantal opmerkingen en vragen.

Als eerste merken we op dat we het belangrijk vinden dat deze jeugdigen passend onderwijs krijgen. Het Sprengen College staat op een schitterende plek om dit onderwijs in te richten voor deze doelgroep jongeren. Aandachtspunt daarbij is wel dat het nogal 'afgezonderd' ligt van directe voorzieningen. In het kader van meer inclusief onderwijs en integratie, zou een plek in de directe nabijheid van een onderwijsvoorziening voor voortgezet onderwijs ons inziens meer voor de hand liggen. Er kunnen dan wellicht ook voorzieningen gebouwd worden die voor zowel Speciaal Voortgezet Onderwijs als regulier Voortgezet Onderwijs gebruikt kunnen worden.

Hier komt bij dat het niet meer van deze tijd is om mensen, in dit geval jongeren, met een beperking 'ver weg van de bewoonde wereld' in het bos op te vangen. Naar onze mening creëer je hiermee het gevoel van "wij hier en zij daar". De vraag die wij hierbij aan het College hebben is of dit onderzocht is of nog onderzocht gaat worden. M.a.w. is het vanzelfsprekend dat er op de huidige locatie wordt gebouwd of zijn ook alternatieve locaties bekeken/besproken/overwogen? Met name als gekozen gaat worden voor nieuwbouw, kan dit actueel zijn. Ook de problematiek omtrent de stikstofdepositie in relatie tot het Natura 2000-gebied, waaraan de huidige locatie van de Sprengen direct grenst, kan hierbij, denken we, een rol spelen. Juist vanavond is er een nieuwe wet bekend gemaakt die de stikstofaankpak gaat regelen. Zeker m.b.t. de Natura 2000-gebieden zijn er nieuwe maatregelen bedacht. Ons advies is daar goed naar te kijken, ook in relatie tot de nieuwbouwmogelijkheden die wij hebben op deze locatie. Of wellicht niet hebben.

We lezen dat het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OGOO) van de onderwijsbesturen in onze gemeente positief staat tegenover een apart onderzoek. Als fractie vragen we ons af hoever onze verantwoordelijkheid ten aanzien van huisvesting gaat in deze specifieke situatie. Mogelijk is dit ook een vraag van het OGGO, aangezien we lezen dat zij het project 'De Sprengen' buiten de procedure van de Verordening voorziening huisvesting onderwijs om willen regelen. Hier krijgen wij graag een antwoord op van de wethouder.

En als we het hebben over de verantwoordelijkheid van onze gemeente, hebben wij een aantal aanvullende vragen:

- Hoe ver reikt die verantwoordelijkheid vanuit de gemeente? En welke normen liggen daaraan ten grondslag?

- Heeft de Sprengen nog het justitiële karakter? Zo ja, heeft het Ministerie van Justitie hier dan nog een hand in?

- Er is een houtwerkplaats. Die moet vanaf 1 januari 2020 worden bekostigd en er is gevraagd de huur door de gemeente Heerde te laten betalen. Betaalt de gemeente vanaf 1 januari 2020 de huur voor deze houtwerkplaats?

- Op hoeveel vierkante meter onderwijsruimte heeft het Sprengen College recht?
- Het bebouwd oppervlak van De Sprengen is zeer groot en omvangrijk. Welke kaders en opdracht worden meegegeven voor eventuele vervangende nieuwbouw?
- We lezen dat het Sprengen College opdrachtgever wordt. Binnen welke kaders gaan zij opdracht verstrekken?

Kortom, nog veel vragen van onze kant om tot een goede afweging m.b.t. het voorliggende Raadsvoorstel te komen. We horen daarom graag de reactie van het College.

10 **Beantwoording door het college**

Wethouder Berkhoff: Het Sprengen College is sterk gedateerd, voldoet niet en heeft achterstallig onderhoud. Het beschikt bijvoorbeeld maar over één toiletgroep, waar jongens en meisjes gebruik van moeten maken. Dit speelt al langer. Het Sprengen College staat vanaf het vorige IHP in de wachtlijst. Juist het bijzondere karakter van de school vraagt maatwerk bij de inrichting, passend bij het didactisch en pedagogisch concept. Dat deze plek daarvoor de juiste plek is, heeft met name met de prikkelarme omgeving te maken. Deze leerlingen kunnen niet naar het reguliere VSO dat veelal binnen de steden is gelokaliseerd, omdat zij de prikkeldruk van de stedelijke omgeving niet aan kunnen.

De heer Boeve is positief over het plan. Mevrouw Grotenhuis vraagt naar het financieel risico. Het is juist in het afgelopen jaar duidelijk geworden dat de school perspectief heeft. Als er geen zicht was op een voortbestaan van deze school en er geen zicht was op een vruchtbare samenwerking binnen een groter verband van schoolbesturen, hadden wij u dit voorstel niet voorgelegd om vanavond met een voorbereidingskrediet te komen. Er zal nu en in de toekomst altijd een categorie leerlingen zijn waarbij een school in de vorm van het Sprengen College een soort laatste kans is om weer perspectief te krijgen in opleiding, of naar werk. Als dat zich binnen onze gemeentegrenzen bevindt, is het onze opdracht daar vanuit onze zorgplicht aan bij te dragen.

De heer Oosterhof is niet tevreden met het voorstel. Als je in samenwerking met een schoolbestuur met zo'n gedateerd gebouw aan de slag gaat, komen er heel veel aspecten aan de orde die onderzoek vergen; op het gebied van asbest en van bodem. Stikstof vraagt een plan van aanpak waarbij 0,0 depositie is op Natura 2000-gebied. Dat is allemaal te doen, maar het vraagt een bijzondere aanpak. Zeer van belang is de vraag of er vervangende nieuwbouw moet komen of een combinatie van renovatie en vernieuwbouw. Er wordt gevraagd hoe dan de financiële verdeling ligt. We kunnen nu niet zeggen hoeveel het schoolbestuur bijdraagt en hoeveel de gemeente. Dat moet in goed overleg, op basis van goede uitgangspunten. Ik ben het eens met de heer Oosterhof dat er een goede rolverdeling moet komen. Schoolbesturen hebben ook middelen ontvangen, met name in de onderhoudssfeer. Wat betreft nieuwbouw hebben gemeenten hun verantwoordelijkheid. De gemeente ontvangt jaarlijks in de Algemene Uitkering €53.000,= voor het Sprengen College. Dat geld zit nu opgesoupeerd in onze begroting, net als alle andere onderwijskosten. Willen we investeren, dan moeten we ruimte vinden, maar wij zijn ook zorgplichtig voor het onderwijs. Het Integraal Huisvestings Plan is daarvoor de basis. Als het gaat om de hoogte van het krediet, moeten we ook kijken naar de installaties. Scholen moeten bijna energieneutraal zijn. Ook daar moeten we bekijken welke kosten het schoolbestuur daaraan moet bijdragen. Ook moeten we de mogelijkheden voor social return on investment onderzoeken; kan de inzet van leerlingen via leerlingenprojecten in de bouw plaatsvinden en zijn er circulaire mogelijkheden? De grootste kosten zijn altijd de architectenkosten. Het voorbereidingskrediet gaat helpen de haalbaarheid van dit project inzichtelijk te maken. Het is een vrij nauwkeurige schatting, ook op basis van de expertise die wij hebben bij voorbereidingskredieten die in het verleden beschikbaar zijn gesteld voor schoolontwikkelingen in onze gemeente, dus op basis van benchmarking. De opdrachtgever is altijd het schoolbestuur, maar dat gaat in nauwe samenwerking met de gemeente. Omdat dit zo'n bijzondere school is, gebeurt dit buiten de huisvestingsverordening om en de normeringen die daar staan. Maar die spelen altijd een rol in het achterhoofd. We weten hoe lastig het is om in het voortgezet onderwijs met normeringen om te gaan. Dat heeft ook bij de renovatie van het open leercentrum van de Noordgouw een rol gespeeld om daar maatwerk te leveren en gezamenlijk te bepalen wat de bijdrage van de gemeente

was en wat de bijdrage van het schoolbestuur. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen; de school staat binnen de gemeentegrenzen en is levensvatbaar. We kunnen niet zeggen dat we dit via het nieuwe IHP laten lopen, want dan worden ze weer de sluitpost, omdat we meer belang hebben bij de scholen die meer leerlingen uit de gemeente herbergen. Kijkend naar onze
5 huisvestingsverordening had de school te weinig ruimte en betaalde zij vanuit de eigen middelen huur voor de houtwerkplaats. Wij hebben een modus gevonden om daar een gedeeltelijke compensatie in te geven om recht te doen aan de normatieve ruimtebehoefte van de school en de verantwoordelijkheid van de gemeente daarbinnen. De heer Tuinman vraagt of de school naar een andere plek kan. Ik denk het niet en ik denk ook niet dat dat op dit moment onderzocht moet
10 worden, omdat er dan nog meer vertraging ontstaat. De school is langjarig bezig en heeft goede argumenten om op deze plek te zitten.

Tweede ronde

De heer Oosterhof: Ik wil beginnen met de opmerking dat de werkzaamheden en doelstellingen van deze school door ons absoluut worden onderschreven. Het is belangrijke zorg voor een bijzondere
15 doelgroep. Wij moeten alleen zorgen dat wij goede besluiten nemen en als Heerde goed op onze zaak passen. Dat is onze taak. Wij hebben meer duiding van het college nodig om tegen dit voorstel "ja" te zeggen. Wij willen graag meer weten over onze verantwoordelijkheid, dat wij het zo kosteneffectief mogelijk moeten doen, en de financiële implicaties van een "ja". Dit voorstel geeft
20 onvoldoende uitsluitsel. En dat is zorgelijk. Het Sprengen College verdient snelheid in het proces, dat vraagt om een sterk verbeterd voorstel met nadere duiding. Het was beter geweest als er een scherpere analyse aan dit voorstel ten grondslag had gelegen. Ik heb net al gezegd, een analyse van wat gebouwtechnisch de staat is, wat wettelijk gezien noodzakelijk is, en welk onderzoek
25 noodzakelijk is. Het raadsvoorstel is wat mij betreft nog steeds een black box, het gaat hier niet om een bos wortels. Ik ga mijn vragenlijst niet over doen. Die zijn na te lezen in het verslag. Ik vind niet dat de wethouder ze volledig heeft beantwoord. Ik eindig met een oproep aan dit college. In het algemeen belang en in het belang van het Sprengen College en de zorg die zij leveren: verbeter dit voorstel, beantwoord de vragen en zorg dat wij er "ja" tegen kunnen zeggen.

Mevrouw Dijkstra: Net als de heer Oosterhof heb ik ook vragen gesteld waar ik niet echt antwoord
30 op heb gegeven. Als ik hoor wat er voor die €125.000,= allemaal moet worden gedaan, lijkt het me misschien te weinig. Het is een geraamd bedrag. Dat betekent dat het kan worden overschreden. Kan dat in dit geval ook en krijgen we dat dan ook te horen?

Mevrouw Landman: We krijgen een inkijkje in de €125.000,=. De wethouder heeft gezegd dat wij
35 per jaar €53.000,= voor het Sprengen College krijgen. Ik ga ervan uit dat de normale gelden rechtsteeks van de rijksoverheid naar het Sprengen College gaan en dat wij een beperkt gedeelte van de gelden voor de Sprengen krijgen. Is die €53.000,= voor onderhoud en vernieuwbouw, of is dat ook nog voor iets anders bedoeld? Als wij dat bedrag normaal gesproken krijgen, moeten wij er wel over nadenken dat, als wij vernieuwbouw gaan doen, wij een gat in onze begroting schieten. Waarschijnlijk moeten we daar geld voor gaan lenen. Als het voorbereidingskrediet al €125.000,=
40 kost, dan zullen we echt niet voor €200.000,= klaar zijn. Ik maak me zorgen of we dat op deze manier kunnen financieren. Of doet het Sprengen College er zelf ook een groot bedrag bij? Als dat zo is, word ik wat geruster. Er staat nog een aantal gebouwen op het terrein. Worden alle gebouwen straks gebruikt voor de school, of blijven er nog gebouwen over?

De heer Tuinman: Op onze vraag of is onderzocht of de nieuwe Sprengen op een andere locatie
45 mogelijk zou zijn, antwoordde de wethouder dat deze kinderen in een prikkelvrije omgeving moeten vertoeven. Maar is er überhaupt over nagedacht? Het is goed het verhaal van de stikstofdepositie bij de plannen mee te nemen, mede gezien het feit dat er vanavond een nieuwe wet is afgekondigd. Net als de VVD hadden wij ook een vraag gesteld over de verantwoordelijkheid. Hou zou goed zijn dat de raad erin wordt meegenomen. Wanneer wij €125.000,= beschikbaar stellen, dan is het dat
50 ook. Wanneer men tot uitvoering overgaat, zien wij graag de stukken tegemoet onder welke condities de bouw zal beginnen. Ik ben het met de fractie van de VVD eens dat wij hele goede afspraken moeten maken over de risico's. Maar nooit geschoten is altijd mis, dus ga ermee aan de slag en houd ons op de hoogte van de ontwikkelingen m.b.t. de voorbereidingen.

Beantwoording door het college

Wethouder Berkhoff: Het is juist de bedoeling van het voorbereidingskrediet om helderheid te krijgen wat er nodig is om het gebouw toekomstbestendig te maken. De heer Oosterhof vindt dat het nadere duiding verdient, maar het gebouw is sterk gedateerd; niet geïsoleerd, ondeugdelijke toiletgroepen, kozijnen die aan vervanging toe zijn. Er is veel aan de hand met het Sprengen College. Dat kunnen we allemaal gaan opschrijven, maar het is veel meer van belang om aan de hand van het voorbereidingskrediet met een uitgekiend voorstel voor vernieuwbouw en renovatie te komen en met een kostenverdeling daarbinnen wat het schoolbestuur voor haar rekening neemt en wat de gemeente aan bijdragen moet leveren. Dat is de bedoeling van het voorbereidingskrediet. Het is een geraamd bedrag. Het college heeft zich daar aan te houden. We denken dat we een goede inschatting hebben gemaakt van de kosten die gemoeid zijn om deze fasen van voorbereiding te doorlopen. Als er sprake is van overschrijding, meldt het college zich bij de raad, want de raad heeft het budgetrecht. Mevrouw Landman vraagt of er straks een gat in de begroting komt. De investeringen en kapitaallasten moeten een plek vinden in de begroting. Dat geldt voor alles wat we jaarlijks investeren. Het is aan het college en raad om samen tot een sluitende begroting te komen. We mogen blij zijn dat de gemeente er beter voor staat dan in het verleden. In het meerjarenperspectief is er nog ruimte, maar we weten ook dat we nog veel ruimte nodig hebben. Gelukkig zijn de rentelasten heel erg laag. Juist dit krediet helpt ons beter op onze zaken te passen en met een goed plan van aanpak te komen voor deze school. In het verleden zijn zeker gesprekken gevoerd over een andere plek. Vooral in de beginfase waren er best wel eens zorgen of de school het kon volhouden, omdat veel leerlingen na 1 oktober instroomden en er onvoldoende afspraken waren met het schoolbestuur die ze loslieten. Er is een enorme progressie gemaakt binnen de koepelsamenwerkingsverbanden en binnen de afspraken met andere scholen als leerlingen worden overgedragen om te zorgen voor een toekomstbestendige school met een deugdelijke financiering voor de leerlingen. Het college legt de raad een voorstel voor waarin wij de raad om krediet vragen om nu werkelijk werk te maken van het toekomstbestendig maken van de school, omdat dat al 4 of 5 jaar in achterstand loopt.

Advies per fractie/samenvattende conclusie voorzitter

De voorzitter vraagt of er een fractie is die dit als B-onderwerp naar de raad wil geleiden. De heer Oosterhof: De fractie van de VVD wil dit als B-onderwerp voor de raad agenderen. Wij vinden dat als we dergelijke bedragen ter beschikking stellen, we meer zicht moeten hebben op de achtergronden. De poging van de wethouder is niet goed genoeg.

Conclusie: de commissie stemt in met behandeling in de raad als B-onderwerp.

Laatste reactie van de inspreker

De heer Klein: Ik spreek de wens uit dat de raadsvergadering, zeker voor de 4 gebouwen die vernieuwbouwing vergt het voorbereidingskrediet uitspreekt. Het concept-programma van eisen stellen we samen met de gemeente op. Het eigen vermogen van de stichting is zodanig dat er financieel risico kan worden gedragen. 4 schoolgebouwen zijn eigendom van de school en 1 schoolgebouw huren wij van de 9. De helft is bij de gemeente als risico van het bedrag. Wij zijn niet meer gekoppeld aan justitie, maar wij kunnen wel leerlingen opvangen vanuit gesloten zorginstellingen. Als justitie zich meldt, zullen we niet direct nee zeggen gezien de kwaliteiten die wij daarin hebben.

Slot

7. Rondvraag

Gezien de tijd stelt de voorzitter voor vragen voor de rondvraag schriftelijk bij de griffie in te dienen, zodat deze schriftelijk kunnen worden afgedaan. De voorzitter vraagt of iemand hier bezwaar tegen heeft. Dat is niet het geval. Als vragen uiterlijk morgen om 12 uur bij de griffie binnen zijn, kan voor tijdige beantwoording worden zorggedragen.

8. Sluiting

De voorzitter bedankt een ieder voor zijn of haar inbreng en sluit de vergadering om 22.03 uur.